

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Класичного приватного університету,
голова приймальної комісії

ОГАРЕНКО В.М.

« 28 » листопада 2014 р.

ПРОГРАМА

фахового випробування

7.03050901

Облік і аудит

(шифр)

(назва спеціальності)

освітньо-кваліфікаційний рівень – “ спеціаліст ”

Запоріжжя, 2014

Розглянуто кафедрою
обліку і аудиту
протокол № 7 від „19” лютого 2014 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради
Інституту економіки
протокол № 11 від « 19» лютого 2014 р.

Укладачі: **Болдуєв М.В.**, д.держ.упр., професор
Власюк Г.В., к.е.н., доцент
Гнезділова О.М., к.е.н., доцент
Гудима О.В., к.е.н., доцент
Греськів Т.С., к.е.н., доцент

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета фахового випробування у формі усного екзамену зі спеціальності 7.03050901 – *“Облік і аудит”* – перевірка рівня знань абітурієнтів, їх системності, рівня володіння й оперування основними економічними категоріями і поняттями, розуміння економічного змісту фінансово-господарських операцій.

Завдання фахового випробування у формі усного екзамену для абітурієнтів цієї спеціальності – виявити здатність абітурієнтів самостійно узагальнювати і критично оцінювати факти економічної діяльності, практично застосовувати науково-теоретичні методи і знання в науковій і практичній діяльності.

Фахове випробування у формі усного екзамену зі спеціальності 7.03050901 – *“Облік і аудит”* включає такі розділи:

1. Фінансовий облік – 1.
2. Фінансовий облік – 2.
3. Управлінський облік.
4. Аудит.

Фахове випробування у формі усного екзамену проводиться за білетами, які складаються відповідно до наведеного вище комплексу облікових дисциплін.

Фахове випробування проводиться за екзаменаційним білетом, який містить три теоретичних питання та дві задачі. Тривалість фахового випробування 1,5 години.

При відповіді на питання білета рекомендується дотримуватися такої послідовності:

1. Спочатку необхідно дати загальну характеристику питання, визначити завдання обліку, назвати нормативні документи, що регулюють облік конкретного об'єкта.

2. Потім необхідно розкрити обліково-економічну суть питання. При цьому охарактеризувати первинні носії інформації, викласти порядок відображення цієї

операції в основних бухгалтерських регістрах, розкрити методику і техніку подальшого контролю й аналізу, назвати звітні показники.

3. У відповіді має бути розкрита не тільки суть питання, але й пропозиції і рекомендації щодо можливості вдосконалення облікового процесу конкретного об'єкта.

Вимоги до знань підготовки вступника:

знати:

- основні економічні поняття і категорії;
- теоретичні основи правових і економічних відносин;
- соціально-економічні закономірності та принципи господарювання й управління;
- міжнародні і національні стандарти бухгалтерського обліку, звітності й аудиту; правила і технології обліку операцій: форми і склад бухгалтерської звітності;
- організаційно-правові та теоретичні основи функціонування аудиту як інституту незалежної фінансово-економічної експертизи тощо;

уміти:

- володіти методикою відображення господарських операцій у системі бухгалтерського обліку та звітності;
- ефективно використовувати облікову інформацію в управлінні виробництвом;
- виявляти резерви підвищення ефективності виробництва;
- використовувати прогресивні форми, облікові регістри відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку;
- документально оформляти та записувати до облікових регістрів господарські операції підприємств різних галузей народного господарства;
- приймати рішення щодо техніко-економічних, фінансових, статистичних та керівних проблем у сучасній ринковій економіці.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Розділ 1. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК–1

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Сутність, значення, форми і Національні положення (стандарти) бухгалтерського фінансового обліку. Правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Облікова політика підприємства.

План рахунків, його побудова і коротка характеристика. Вибір форми бухгалтерського обліку й облікових реєстрів. Спрощення обліку, скорочення плану рахунків і мінімізація фінансової звітності на підприємствах малого бізнесу.

Тема 2. Облік грошових коштів

Облік касових операцій з грошовими та іншими коштами. Документування касових операцій руху грошових та інших коштів. Характеристика рахунків з обліку грошових коштів. Відображення касових операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Особливості обліку руху іноземної валюти. Відображення в обліку курсових різниць. Інвентаризація касової готівки та грошових документів.

Обліковий процес грошових коштів на поточних рахунках у банках. Документування руху грошових коштів на поточних рахунках у банках. Відображення руху грошових коштів на рахунках бухгалтерського фінансового обліку. Зміст і характеристика звіту про рух грошових коштів. Особливості обліку руху грошових коштів на валютному рахунку.

Тема 3. Облік дебіторської заборгованості

Види і форми безготівкових розрахунків з покупцями, замовниками та іншими дебіторами. Визначення, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості згідно з П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”. Облік розрахунків, реалізації й

іншого вибуття товарних і нетоварних операцій. Облік резерву сумнівних боргів. Облік витрат майбутніх періодів.

Тема 4. Облік основних засобів

Поняття, сутність, класифікація та оцінка основних засобів згідно з П(С)БО 7 “Основні засоби”. Облік придбання (за плату і без оплати), створення об'єктів основних засобів. Облік капітальних інвестицій у придбання (створення) основних засобів. Відображення в обліку оцінки, переоцінки (дооцінка й уцінка) з доведенням вартості об'єктів основних засобів до справедливої вартості. Аналітичний облік основних засобів.

Методи нарахування зносу основних засобів і відображення в обліку зносу і внесених змін у знос при переоцінці, продовженні терміну використання, змінах первісної вартості та ін. Облік ремонту основних засобів підрядним і господарським способами. Облік ліквідації, реалізації та іншого вибуття основних засобів. Облік інших необоротних матеріальних активів.

Облік основних засобів, переданих в оперативну і фінансову оренду (документальне оформлення й розрахунок орендної плати). Облік основних засобів, одержаних в оперативну і фінансову оренду (документальне оформлення й відображення в обліку і звітності). Інвентаризація основних засобів, інших необоротних матеріальних активів і відображення в обліку результатів інвентаризації.

Тема 5. Облік нематеріальних активів

Поняття і сутність нематеріальних активів, їх класифікація та оцінка згідно з П(С)БО 8 “Нематеріальні активи”. Документальне оформлення операцій з обліку нематеріальних активів. Синтетичний і аналітичний облік надходження, зносу, переоцінки, інвентаризації й вибуття нематеріальних активів. Поняття, сутність і характеристика позитивного та негативного гудвілу, рух його вартісної зміни і

відображення в обліку.

Тема 6. Облік виробничих запасів

Характеристика і структура П(С)БО 9 “Запаси”. Поняття “класифікація виробничих запасів”. Синтетичний і аналітичний облік запасів, організація прийому запасів матеріально-відповідальними особами за кількістю та якістю. Документальне оформлення руху запасів, оцінка, переоцінка, оформлення нестач, залишків, псування, розкомплектування, бою і пересортування.

Тема 7. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Поняття, сутність, оцінка і значення довгострокових інвестицій у господарській діяльності підприємства. Характеристика рахунку 14 “Довгострокові інвестиції”. Документальне оформлення і відображення в обліку руху довгострокових фінансових інвестицій.

Поняття, сутність, договірні відносини й економічний ризик. Характеристика видів та облік довгострокової заборгованості. Облік одержаних довгострокових векселів та розрахунків за майно, передане у фінансову (лізингову) оренду. Облік відстрочених податкових активів та іншої дебіторської заборгованості.

Тема 8. Облік сировини і матеріалів

Поняття та класифікація сировини і матеріалів. Документування господарських операцій руху сировини і матеріалів. Бухгалтерський синтетичний і аналітичний облік оприбуткування оцінки та збереження сировини і матеріалів на складі. Відображення в обліку передачі сировини і матеріалів зі складу, реалізацію та іншого вибуття. Організація проведення інвентаризації запасів та відображення в обліку результатів інвентаризації.

Тема 9. Облік палива та готової продукції

Поняття та класифікація палива. Документування господарських операцій руху палива. Бухгалтерський синтетичний і аналітичний облік оприбуткування оцінки та збереження палива на складі. Відображення в обліку передачі палива зі складу, реалізацію та іншого вибуття.

Поняття та класифікація готової продукції. Порядок формування первісної вартості готової продукції. Документування господарських операцій, пов'язаних з рухом готової продукції. Організація аналітичного обліку готової продукції. Відображення в обліку руху готової продукції та її реалізації.

Поняття та класифікація товарів. Документування надходження товарів від постачальників, а також відхилення фактично одержаного товару за кількістю і якістю від супровідних документів. Організація матеріальної відповідальності за збереження одержаного під звіт товару і тари, а також організація аналітичного обліку товарів і тари на складах. Чинний порядок складання і здачі в бухгалтерію звітності матеріально-відповідальних осіб. Організація бухгалтерського обліку руху товарів і тари, результатів інвентаризації.

Тема 10. Облік поточних фінансових інвестицій

Поняття, сутність та значення векселів отриманих і поточних фінансових інвестицій. Документування господарських операцій по вексельному обігу і поточних фінансових інвестиціях. Аналітичний облік поточних фінансових інвестицій.

Тема 11. Облік витрат виробництва

Витрати виробництва, їх склад і кваліфікаційна характеристика. Облік прямих і непрямих витрат виробництва. Методи калькуляції собівартості готової продукції, оцінка й облік витрат на виробництво. Аналітичний облік витрат виробництва. Облік напівфабрикатів і браку виробництва. Інвентаризація

сировини, напівфабрикатів і готової продукції в процесі виробництва у матеріально-відповідальних осіб цеху та облік результатів інвентаризації.

Облік витрат за елементами. Облік витрат операційної діяльності на рахунках класу 8.

Поняття витрат звітного періоду. Облік адміністративних витрат. Облік витрат на збут. Облік інших операційних витрат. Облік витрат фінансової діяльності підприємства. Облік витрат інвестиційної діяльності. Облік витрат від надзвичайних подій.

Тема 12. Облік витрат майбутніх періодів

Витрати майбутніх періодів, їх склад і кваліфікаційна характеристика. Аналітичний облік витрат майбутніх періодів. Амортизація майбутніх періодів. Інвентаризація майбутніх періодів та облік результатів інвентаризації.

Розділ 2. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК–2

Тема 1. Облік короткострокових зобов'язань

Основні поняття поточної кредиторської заборгованості. Документування господарських операцій по безготівкових розрахунках з постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами. Синтетичний і аналітичний облік поточних зобов'язань по товарних операціях. Відображення в обліку на рахунках і в облікових регістрах поточних зобов'язань по товарних операціях.

Облік поточних (короткострокових) кредитів. Облік поточної заборгованості по обслуговуванню довгострокових зобов'язань. Облік операцій по короткострокових векселях виданих.

Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань

Характеристика П(С)БО 11 “Зобов'язання”. Поняття, види та чинний порядок документування довгострокових зобов'язань. Облік довгострокових векселів виданих. Облік довгострокових позик. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями. Облік зобов'язань з фінансової (лізингової) оренди. Облік інших довгострокових зобов'язань.

Тема 3. Облік праці та її оплати

Поняття, види та форми оплати праці; оплата праці за соціальним страхуванням та нарахування резерву на відпустки. Документування операцій по нарахуванню і видачі заробітної плати. Облік нарахування заробітної плати, дивідендів учасникам, розрахунків з соціального страхування. Відображення господарських операцій, пов'язаних з розрахунками з оплати праці і соціального страхування на рахунках і в регістрах бухгалтерського обліку, звітності.

Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом податків та обов'язкових платежів

Поняття, види, форми і терміни зобов'язань перед бюджетом по податках і платежах. Організація розрахунків по податках і платежах. Облік податку на додану вартість і податковий кредит. Синтетичний і аналітичний облік інших податків і платежів (податок на прибуток, акцизний збір, податок на землю та інші). Відображення нарахувань і розрахунків по податках і платежах на рахунках і в регістрах бухгалтерського обліку.

Тема 5. Облік доходів та витрат

Вимоги до визнання, складу та оцінки доходів та витрат згідно з П(С)БО 15 “Доходи”, П(С)БО 15 “Витрати”. Класифікація доходів та витрат. Облік доходів та витрат від операційної діяльності. Облік доходів та витрат від фінансової та іншої звичайної діяльності. Облік доходів та витрат від надзвичайної діяльності. Облік витрат за елементами.

Тема 6. Облік доходів майбутніх періодів

Поняття доходів майбутніх періодів. Порядок оцінювання доходів майбутніх періодів. Відображення доходів майбутніх періодів на рахунках і в регістрах бухгалтерського обліку. Організація проведення інвентаризації доходів майбутніх періодів та відображення в обліку результатів інвентаризації.

Тема 7. Облік фінансових результатів діяльності підприємства

Поняття фінансових результатів. Облік формування фінансових результатів діяльності. Облік використання прибутку підприємства. Порядок відображення нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) в балансі і фінансовій звітності.

Тема 8. Облік власного капіталу

Власний капітал та його складові. Документування операцій та характеристика рахунків з обліку власного капіталу. Облік статутного, пайового, резервного та неоплаченого капіталу. Облік банкрутства і ліквідації підприємства. Звіт про власний капітал.

Тема 9. Облік неоплаченого капіталу

Порядок визначення неоплаченого капіталу та його складові. Документування операцій та характеристика рахунків з обліку неоплаченого капіталу. Аналітичний облік неоплаченого капіталу. Організація проведення інвентаризації неоплаченого капіталу та відображення в обліку результатів інвентаризації.

Тема 10. Фінансова звітність підприємства

Загальні вимоги до звітності. Методика і техніка заповнення форми балансу. Методика і техніка заповнення форми Звіт про фінансові результати. Методика і техніка заповнення форми Звіт про рух грошових коштів. Методика і техніка заповнення форми Звіт про власний капітал. виправлення помилок і зміни в облікових оцінках. Зміни в обліковій політиці. Події після дати балансу. Розкриття інформації у примітках до бухгалтерських звітів. Зведена і консолідована фінансова звітність. Фінансова звітність суб'єкта малого підприємництва.

Розділ 3. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

Поняття про управлінський облік і його сутність. Взаємозв'язок і відмінність фінансового й управлінського обліку. Загальне й особливе у фінансовому й управлінському обліку. Відмінні ознаки: користувачі інформацією, ступінь регламентації, точність інформації, мета обліку і його принципів, структура обліку, тимчасове співвідношення інформації, форми її вираження і періодичність представлення, міра відповідальності. Предмет і об'єкти управлінського обліку. Ресурси виробництва (засоби праці, предмети праці, жива праця), господарські процеси та їх результати. Метод і способи управлінського обліку. Елементи методу управлінського обліку. Документація, інвентаризація, групування й узагальнення облікової інформації з визначених ознак, контрольні рахунки, планування, нормування, лімітування, аналіз і контроль. Принципи управлінського обліку. Безперервність діяльності, єдині (планово-облікові) одиниці виміру, багаторазовість використання і наступність інформації, комунікабельність рівнів управління на основі звітних показників, кошторисне (бюджетне) управління витратами, повнота, аналітичність і періодичність інформації. Функції управлінського обліку організації. Планування, контроль, оцінка, стимулювання, внутрішня комунікабельність. Системи управлінського обліку і його складові. Створення виробничих запасів, виробництво, збут, організація управління, контролінг. Управлінський облік в інформаційній системі підприємства.

Тема 2. Склад витрат виробництва

Виробничі процеси в управлінському обліку. Обмеженість ресурсів і необхідність управління витратами.

Ознаки класифікації витрат.

Склад і класифікація витрат на створення і збереження виробничих і товарних запасів. Принципи класифікації витрат на створення запасів. Витрати на підтримку запасів; витрати, пов'язані з розмірами партій; витрати, пов'язані з дефіцитом запасів; витрати на управління запасами.

Регульовані і нерегульовані витрати. Змінні і релевантні (істотні) витрати. Групування витрат на створення запасів за видами робіт (навантаження-вивантаження, транспортування, сортування, складування, фізико-хімічний аналіз). Класифікація витрат за місцем виникнення.

Тема 3. Класифікація і поведінка витрат

Загальна класифікація витрат.

Одноелементні і комплексні витрати. Класифікація витрат за економічними елементами і статтями калькуляції. Основні і накладні; постійні і змінні витрати. Прямі і непрямі; виробничі і невиробничі; плановані і неплановані витрати.

Класифікація витрат за метою управління. Витрати, використовувані для калькулювання й оцінки готової продукції. Витрати на виробництво, дані про які є підставою для прийняття управлінських рішень. Витрати, використовувані в системі планування, контролю й регулювання.

Центри витрат і центри відповідальності.

Склад витрат з реалізації готової продукції. Витрати за збутом, комісійні збори, витрати на маркетингові дослідження, на збір і поширення маркетингової інформації, на рекламу. Представницькі та інші витрати.

Склад і класифікація витрат з організації виробництва. Загальновиробничі і загальногосподарські витрати.

Групування витрат за функціями управління (адміністративне, технічне, виробниче управління; з матеріально-технічного постачання, маркетингу, збуту, податків і зборів, за користування позичками та ін.).

Тема 4. Методи обліку і калькулювання витрат

Поняття обліку витрат. Основні завдання обліку витрат. Створення інформаційної бази управління витратами. Види обліку витрат виробництва. Системи і методи обліку витрат.

Планування витрат. Облік витрат. Контроль за фактичним рівнем витрат, зіставлення їх із плановими з метою формування економічної стратегії.

Побудова системи обліку витрат. Вибір принципів класифікації витрат. Вибір номенклатури об'єктів обліку витрат (виробів, замовлень, виробничих процесів, місць виникнення і т. д.).

Характеристика і сфера використання методу на замовлення, попередільного і нормативного методів обліку витрат та калькулювання собівартості. Основні етапи облікового процесу. Первинне відображення витрачених ресурсів у міру їх виникнення. Локалізація даних про виробничі витрати за видами діяльності, виробництвами, структурними підрозділами, місцями виникнення і центрами відповідальності, видами робіт і продукції.

Локалізація виробничих витрат за часом їх виникнення і включення в собівартість продукції, що випускається. Минулі витрати. Поточні витрати. Витрати майбутніх періодів.

Розподіл загальних витрат за підрозділами, рівнями готовності (незавершеної, готової і реалізованої продукції). Розподіл витрат допоміжних виробництв і обслуговуючих господарств між споживачами усередині підприємства. Особливості обліку й оцінки залишків незавершеного виробництва, відходів.

Визначення собівартості окремих видів і всього обсягу готової продукції. Види собівартості. Виробнича і повна собівартість.

Планування собівартості..

Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами

Поняття собівартості та її види. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості. Системи калькулювання за повними витратами. Облік і розподілення непрямих витрат. Класифікація витрат, що включаються при повній калькуляції. Принципи калькулювання за повними витратами. Калькуляційні одиниці. Розподіл витрат між окремими видами суміжної продукції у точці їх роз'єднання. Списання калькуляційних різниць. Узгодження суми прибутку при калькулюванні витрат. Варіанти методу абзоршен-костингу. База розподілу непрямих витрат. Метод послідовного розподілу непрямих витрат. Метод одночасного розподілу непрямих витрат. Відображення на рахунках бухгалтерського обліку прямих та непрямих витрат. Система обліку витрат за замовленнями і процесами. Визначення маржинального доходу.

Тема 6. Облік і калькулювання за змінними витратами

Історія системи обліку та калькулювання за змінними витратами. Переваги та недоліки калькулювання змінних витрат. Визначення та порядок розрахунку маржинального доходу. Порядок обліку змінних витрат. Переваги і недоліки калькулювання змінних витрат. Підходи до постійних виробничих витрат у разі застосування калькулювання змінних витрат як базової системи обліку. Аналіз на основі калькулювання змінних витрат. Проста модель калькулювання змінних витрат. Розвинена модель калькулювання змінних витрат. Методи калькулювання витрат.

Тема 7. Облік і калькулювання за нормативними витратами

Нормативні витрати. Нормативи витрат на матеріали. Нормативи прямих витрат праці. Нормативи витрат на змінні накладні витрати. Нормативна вартість послуг. Загальна характеристика і основні принципи нормативного обліку витрат. Порядок нормування витрат і визначення нормативної собівартості. Нормативні

витрати прямих матеріалів. Нормативні витрати прямої праці. Нормативні загально виробничі витрати. Використання нормативних витрат в калькулюванні собівартості продукції. Облік відхилень від нормативів. Аналіз відхилень від нормативів та їх вплив на прибуток. Аналіз відхилень як засіб контролю витрат. Гнучкий бюджет. Розрахування відхилень та їх аналіз. Відхилення затрат прямих матеріалів. Відхилення прямих трудових витрат. Відхилення загально виробничих витрат.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат обсягу діяльності та прибутку

Мета і методи аналізу взаємозв'язку витрат обсягу діяльності та прибутку. Аналіз чутливості прибутку. Аналіз взаємозв'язку взаємозв'язку витрат обсягу діяльності та прибутку за умов асортименту. Припущення покладенні в основу аналізу взаємозв'язку витрат обсягу діяльності та прибутку. Визначення точки беззбитковості. Визначення обсягу діяльності необхідного для отримання бажаного прибутку. Визначення прибутку за певного обсягу діяльності. Визначення впливу змін витрат ціни та/або обсягу діяльності на прибуток підприємства. Визначення фактору операційного важеля і використання його для передбачення змін прибутку. Визначення точки беззбитковості за умов асортименту. Вплив комбінацій продажу на прибуток підприємства.

Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень

Процес прийняття рішення і релевантність облікової інформації. Аналіз варіантів альтернативних рішень. Оптимальне використання ресурсів за умов обмежень. Рішення стосовно запасів. Рішення стосовно ціноутворення. Модель прийняття рішення за умов невизначеності.

Релевантні витрати і доходи. Диференціальний аналіз релевантних даних для прийняття управлінських рішень. Обґрунтування рішення про розширення або

скорочення сегмента. Здійснення аналізу рішень на зразок „виробляти чи купувати”. Аналіз рішень на зразок „продавати чи обробляти далі”. Складання оптимальної виробничої програми за умов обмежених ресурсів. Застосування лінійного програмування для визначення оптимальної комбінації виробів. Визначення економічних розмірів замовлення запасів. Визначення моменту розміщення замовлення з урахуванням часу його виконання та резервного запасу. Розрахування ціни продукції або послуг із застосуванням різних методів ціноутворення.

Тема 10. Бюджетування і контроль

Сутність бюджетування та його організація. Роль бухгалтера-аналітика в процесі складання та контролю бюджетів. Взаємозв'язок операційних і фінансових бюджетів. Складання та взаємоузгодження бюджетів. Напрями бюджетування виробничої діяльності та види бюджетів. Типова ієрархія бюджетів на підприємстві. Контроль виконання бюджетів та аналіз відхилень. Управління витратами за відхиленнями від бюджетів. Поняття, порядок складання і контроль виконання гнучкого бюджету та використання його для аналізу відхилень. Оцінювання ефективності і результативності діяльності на підставі аналізу відхилень.

Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності

Складання звітів про результати діяльності центрів відповідальності. Обчислення та аналіз відхилення від стандартів змінних та постійних витрат. Складання звітності за центрами відповідальності. Розрахунок прибутковості інвестованого капіталу та залишкового прибутку й пояснення яким чином вони впливають на оцінку діяльності центрів інвестицій. Визначення трансфертної ціни та її вплив на оцінку діяльності центрів відповідальності.

Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку

Завдання, що ставляться перед управлінським і фінансовим обліком. Відмінності в методах фінансового і управлінського обліку. Використання інформації фінансового обліку в системі управлінського обліку. Організація управлінського обліку в загальній системі обліку підприємства. Суть інтегрованої системи обліку. Суть переплетеної системи обліку. Міжнародний досвід організації управлінського та фінансового обліку. відображення принципів управлінського обліку в обліковій політиці.

Розділ 4. АУДИТ

Тема 1. Сутність і предмет аудиту

Визначення аудиту як незалежної перевірки фінансової звітності суб'єкта господарювання. Види аудиторських послуг. Права та обов'язки аудитора. Предмет та об'єкти аудиту. Відмінності аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства. Класифікація аудиту. Поняття внутрішнього та зовнішнього аудиту.

Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення

Вимоги до здійснення аудиторської діяльності. Законодавчо-нормативна база аудиту в Україні. Управління аудиторською діяльністю в Україні. Організація аудиторської палати України. Функції аудиторської палати України. Значення внутрішньофірмових стандартів аудиту. Значення та структура Кодексу етики професійних бухгалтерів. Організація аудиторської фірми. Порядок сертифікації аудиторів України. Принципи професійної етики, які застосовуються до професійних аудиторів.

Тема 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання

Визначення методів аудиторської діяльності. Класифікація методів аудиторської діяльності. Зміст методу „Фактична перевірка”. Зміст методу „Суцільна перевірка”. Зміст методу „Документальна перевірка”. Зміст методу „Вибірковий - перевірка по суті”. Зміст методу „Аналітично-формальна перевірка”. Зміст методу „Підтвердження”. Зміст методу „Спостереження”. Зміст методу „Обстеження”. Зміст методу „Опитування”. Зміст методу „Аналітичні тести”. Зміст методу „Сканування”. Зміст методу „Зустрічна перевірка”. Ознаки та критерії оцінювання фінансової звітності.

Тема 4. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю

Визначення аудиторського ризику та його складових. Вивчення та оцінювання системи внутрішнього контролю. Вивчення та оцінювання системи обліку суб'єкту господарювання. Порядок визначення аудиторських ризиків. Оцінювання аудиторських ризиків та розрахунок ризику невиявлення викривлень. Визначення суттєвості інформації в аудиті. Оцінювання суттєвості інформації в аудиті. Розрахунок суттєвості помилок. Обман та помилка: визначення та фактори, що їх зумовлюють. Дії аудитора при виявленні випадків шахрайства.

Тема 5. Планування аудиту

Загальні принципи організації аудиторської перевірки суб'єкта господарювання. Складові процесу по виконанню завдань з аудиторських процедур. Клієнти аудиторських фірм. Критерії вибору аудиторської фірми. Порядок оформлення взаємовідносин між аудитором і замовником. Необхідність та порядок проведення попереднього обстеження діяльності замовника аудиту. Порядок укладання та зміст договору про проведення аудиторської перевірки. Види планів аудиторської діяльності. Зміст та порядок складання робочої програми аудиту. Визначення та види аудиторських процедур.

Тема 6. Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Визначення поняття „Аудиторські докази”. Вимоги до аудиторських доказів. Джерела отримання аудиторських доказів. Класифікація аудиторських доказів за рівнем їх надійності. Прийоми і процедури отримання аудиторських доказів. Порядок застосування аудиторської вибірки при отриманні аудиторських доказів. Поняття робочих документів аудитора. Класифікація робочих документів аудитора. Мета складання робочих документів аудитора. Вимоги до робочих

документів аудитора. Групування робочих документів аудитора у аудиторському досьє. Порядок зберігання робочих документів аудитора.

Тема 7. Аудит фінансової звітності

Складові та якісні характеристики фінансової звітності суб'єкта господарювання. Нормативна основа фінансової звітності суб'єкта господарювання. Принципи фінансової звітності суб'єкта господарювання. Мета аудиту фінансової звітності суб'єкта господарювання. Основні процедури та методика перевірки обліку та фінансової звітності. Аудит залишків на рахунках бухгалтерського обліку. Процедури та методи аудиту активів Балансу. Процедури та методи аудиту пасивів Балансу. Процедури та методи аудиту доходів та витрат підприємства та Звіту про фінансові результати. Процедури та методи аудиту Звіту про рух грошових коштів. Процедури та методи аудиту Звіту про власний капітал. Процедури та методи аудиту додатків до фінансової звітності.

Тема 8. Аудиторський висновки та інші підсумкові документи

Види аудиторського висновку. Структура аудиторського висновку. Загальні вимоги до аудиторського висновку. Зміст основних елементів аудиторського висновку. Умови надання безумовно-позитивного аудиторського висновку. Умови надання умовно-позитивного аудиторського висновку. Умови надання негативного аудиторського висновку. Умови відмови аудитора від надання аудиторського висновку. Причини невпевненості чи незгоди аудитора. Зміст та складові додаткової підсумкової документації аудиту.

Тема 9. Підсумковий контроль

Поняття та нормативні вимоги до контролю якості аудиту. Контролю якості аудиту на рівні професійної організації. Елементи системи контролю якості на рівні внутрішньофірмового контролю. Елементи системи контролю якості аудиту.

Середовища контролю якості аудиту. Процедури забезпечення якості. Політика аудиторської фірми щодо забезпечення якості аудиту. Порядок за завдання нагляду за проведенням аудиторської перевірки. Обставини, за яких проведення аудиту заборонено. Врахування події після дати балансу в процесі аудиту.

Тема 10. Реалізація матеріалів аудиту

Види користувачів результатів аудиту. Характеристика цілей учасників аудиту. Форми повідомлення інформації з питань аудиту найвищому управлінському персоналу замовника. Дії керівництво підприємства після закінчення аудиторської перевірки. Відповідальність аудитора за неналежне виконання своїх обов'язків. Відповідальність замовника за неналежне виконання своїх обов'язків. Функції дисциплінарної комісії Аудиторської палати України.

Тема 11. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види

Поняття про послуги аудиторських фірм. Завдання з надання впевненості. Види супутніх аудиторських послуг. Види інших послуг. Завдання з погоджених процедур. Завдання з підготовки інформації. Організаційне та методичне забезпечення аудиту. Порядок та організація співпраці аудитора та замовника при наданні аудиторських послуг.

Тема 12. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти

Визначення внутрішнього аудиту. Функції внутрішнього аудиту як складової системи внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Складові системи внутрішнього контролю. Організаційні моделі служби внутрішнього аудиту. Організація роботи служби внутрішнього аудиту. Планування роботи внутрішнього аудитора. Оцінка службою внутрішнього аудиту інформаційних систем. Оцінка ефективності роботи внутрішнього аудиту. Основні етапи

організації проведення внутрішнього аудиту. Призначення стандартів внутрішнього аудиту.

Тема 13. Методичні прийоми внутрішнього аудиту

Інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту. Організація перевірки результатів діяльності суб'єкта господарювання в процесі внутрішнього аудиту. Організація оброблення інформації в процесі внутрішнього аудиту. Організація фізичного контролю в процесі внутрішнього аудиту. Організація розмежування обов'язків в процесі внутрішнього аудиту. Узагальнення результатів внутрішнього аудиту. Правила поведінки при перевірці. Заходи упередження шахрайства. Методика проведення внутрішньої аудиторської перевірки ефективності системи внутрішнього контролю бізнес-процесів. Методика проведення внутрішнього аудиту системи менеджменту якості та підприємстві. Організація маркетингового аудиту. Методика проведення логістичного аудиту. Внутрішній аудит системи управління персоналом: основні елементи.

Тема 14. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту

Загальні вимоги до узагальнення роботи внутрішнього аудитора. Вимоги до порядку складання робочої документації аудиторської перевірки. Порядок зберігання робочої документації аудиторської перевірки. Порядок підготовки та подання аудиторського звіту. Зміст та структура аудиторського звіту. Види думки в аудиторських висновках внутрішнього аудитора. Дії керівництва суб'єкта господарювання за результатами внутрішнього аудиту. Дії керівника служби внутрішнього аудиту для проведення подальшого контролю. Критерії оцінювання ефективності служби внутрішнього аудиту. Фактори, що впливають на ефективність внутрішнього аудиту.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фахове випробування у формі усного екзамену зі спеціальності 7.03050901 – “Облік і аудит” оцінюється за такими критеріями:

Оцінку “*відмінно*” заслуговує абітурієнт, який:

- показав усебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу з посиланням на нормативні акти;
- володіє глибокими знаннями з теми курсу, а також знаннями, набутими самостійно з додаткової літератури, рекомендованої викладачем;
- дав чітко сформульовану, конкретну, логічну, послідовну і ґрунтовну відповідь на поставлені запитання;
- засвоїв необхідні для своєї професії знання з обліку і аудиту;
- виявив творчість та вміння при вирішенні господарських ситуацій, що розглядаються в навчально-програмному матеріалі.

Оцінку “*добре*” заслуговує абітурієнт, який:

- показав повне знання навчально-програмного матеріалу;
- правильно виконав і дав повні відповіді на поставлені запитання;
- показав систематичний характер знань, здатність до їх самостійного засвоєння та застосування при вирішенні господарських ситуацій.

Оцінку “*задовільно*” заслуговує абітурієнт, який:

- показав знання навчально-програмного матеріалу, які необхідні для роботи за майбутньою спеціальністю;
- дав не зовсім повну, з деякими неточностями відповідь на поставлені запитання, інколи нелогічно побудовану, з порушенням послідовності викладу суті запитання;
- допустив помилки, але не суттєві для поставлених запитань, у цілому володіє необхідними знаннями з цієї дисципліни.

Оцінку “*незадовільно*” заслуговує абітурієнт, який:

- показав досить низький рівень знань з навчально-програмного матеріалу, необхідних для майбутньої професії;
- допустив принципові помилки, відповідаючи на поставлені запитання;
- не може самостійно орієнтуватись при вирішенні господарських ситуацій без додаткової підготовки і допомоги.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні акти

1. Закон України “Про аудиторську діяльність”.
2. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” (зі змінами і доповненнями).
3. Міжнародні стандарти бухгалтерською обліку 2000: Пер. з англ. / За ред. С.Ф. Голова. – К.: ФПБАУ, 2000. – 1272 с.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999.
5. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1–34, затверджені наказом Міністерства фінансів України.
7. Порядок представлення фінансової звітності: Затв. постановою КМУ № 419 від 28.02.2000.

Основна

8. Атамас Петро Йосипович. Управлінський облік : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., які навчаються за освітньо-проф. Progr. бакалавра зі спец. «Облік і аудит»] / П. Й. Атамас ; М-во освіти і науки України, Дніпропетр. ун-т економіки та права. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 439 с.
9. Аудит : [учеб. пособие] / [Богданова Ж.А. и др.; под ред. Майданевича П.Н., Волошиной Е.И.] – Симферополь: Феникс, 2008. – 698 с.
10. Аудит : навч. посіб. / Л. М. Янчева [та ін.] – К.: Знання, 2009. – 335 с.
11. Аудит : підручник. / [Давидов Г. М. та ін.]; за ред. Г. М. Давидова, М. В. Кужельного. – 2-е вид., переробл. і допов. – К.: Знання, 2009. – 495 с.

12. Аудит : підручник. / Шевчук В. О., Пожарицька І. М., Сурніна К. С.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. акад. природоохоронного та курортного буд-ва. – Сімф.: АРІАЛ, 2011. – 217 с.
13. Аудит: підручник / [Давидов Г. М. та ін.]; за ред. Г. М. Давидова, М. В. Кужельного. – К.: Знання, 2009. – 495 с.
14. Бабіч Віталій Володимирович. Фінансовий облік-2 (Облік зобов'язань, капіталу. Звітність) : навч. посіб. / В. В. Бабіч ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". – К. : КНЕУ, 2010. – 433 с.
15. Бабіч Віталій Володимирович. Фінансовий облік-2 (Облік зобов'язань, капіталу. Звітність) : навч. посіб. / В. В. Бабіч ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". – К. : КНЕУ, 2010. – 433 с.
16. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет: учебное пособие / К. Друри ; пер.Н.Д. Эриашвили. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Аудит, 1998. – 783 с.
17. Єрмак Олександр Іванович. Фінансовий облік – I (облік активів) : навч. посіб. / О. І. Єрмак ; М-во освіти і науки України. – К. : Слово, 2008. – 368, [1] с.
18. Макаренко Андрій Петрович. Фінансовий облік 1 : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / А. П. Макаренко, О. М. Панченко, Г. М. Бескоста ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя : ЗДІА, 2011. – 372 с.
19. Мултанівська, Тетяна Володимирівна. Аудит: навч. посіб. / Мултанівська Т. В., Воїнова Т. С., Вороніна О. О.; М-во освіти і науки України, Харк. нац. екон. ун-т. – Х.: ХНЕУ, 2010. – 334 с.
20. Нападовська Любов Василівна. Управлінський облік : підручник / Л. В. Нападовська ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 647 с.
21. Нельга Алла Станіславівна. Фінансовий облік II : навч. посіб. / А. С. Нельга, О. М. Бондаренко. – К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту "НАУ-друк", 2009. – 147 с.

22. Основи аудиту : підручник. / С.Д.Джерелейко. – Хмельницький: ПВНЗ «УЕП», 2007. – 142 с.
23. Пушкар М. С. Фінансовий облік : Підруч. для студ. вищ. закл. освіти. – Тернопіль : Карт-бланш, 2005. – 628 с.
24. Садовська Ірина Борисівна. Управлінський облік : навч. посіб. / І. Б. Садовська, Н. В. Тлущкевич, М. П. Гарасим ; М-во освіти і науки України, Луц. нац. техн. ун-т. – Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2010. – 557 с.
25. Управленческий учет / С. Ф. Голов. – Х.: Фактор, 2009. – 779 с.
26. Управленческий учет : учебник. / [Волкова О. Н. и др.]; под ред. Я. В. Соколова. – М.: Магистр: ИНФРА-М, 2011. – 717, [1] с.
27. Управлінський облік : навч. посіб. / [Малярєвський Ю. Д., Лабунська С. В., Безкоровайна Л. В., Чечетова Н. Ф.]; М-во освіти і науки України, Харк. нац. екон. ун-т. – Х.: ІНЖЕК, 2009. – 247 с.
28. Управлінський облік : навч. посіб. / І. Б. Садовська, Н. В. Тлущкевич, М. П. Гарасим; М-во освіти і науки України, Луц. нац. техн. ун-т. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010. – 557 с.
29. Фаріон І. Д. Управлінський облік : навч. посіб. з практ. задачами та тестовими завданнями : [для студ. вищ. навч. закл.] / І. Д. Фаріон, Т. М. Писаренко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Терноп. нац. екон. ун-т. – Т. : ТНЕУ, 2011. – 387 с.
30. Фінансовий облік – 2 : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / І.А.Волкова; М-во освіти і науки України, Волин. ін-т економіки та менеджменту. – К.: Центр учб. л-ри, 2009. – 221, [1] с.
31. Фінансовий облік – 2 : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. / Л. М. Гавриловська, Т. В. Головка, А. С. Ларіонова; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» – К.: КНЕУ, 2008. – 272 с.
32. Фінансовий облік – I (облік активів) : навч. посіб. / О. І. Єрмак; М-во освіти і науки України. – К.: Слово, 2008. – 368, [1] с.

33. Фінансовий облік – I : (облік активів): навч. посіб. / О. І. Єрмак. – Вид. 2-е, допов. і перероб. – Чернігів: Деснян. правда, 2009. – 313 с.
34. Фінансовий облік : підручник. / Т.В.Головко; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. заклад «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» – К.: КНЕУ, 2008– [Ч.] 1: – 2008. – 410 с.
35. Фінансовий облік II : навч. посіб. / А. С. Нельга, О. М. Бондаренко. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2009. – 147 с.
36. Фінансовий облік-2 (Облік зобов'язань, капіталу. Звітність) : навч. посіб. / В. В. Бабіч; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» – К.: КНЕУ, 2010. – 433 с.
37. Шевчук В. О. Аудит: підручник / Шевчук В. О., Пожарицька І. М., Сурніна К. С.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. акад. природоохоронного та курортного буд-ва. – Сімф.: АРІАЛ, 2011. – 217 с.

Додаткова

38. Аудит : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. / [Дікань Л. В. та ін.]; М-во освіти і науки України, Харк. нац. екон. ун-т. – Х.: ІНЖЕК, 2009. – 293 с.
39. Аудит у зарубіжних країнах : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / К. С. Сурніна, І. М. Пожарицька; М-во освіти і науки України, Тавр. нац. ун-т ім. І. Вернадського. – Сімф.: АРІАЛ, 2009. – 307 с.
40. Аудит: навч. посіб. / Л. М. Янчева [та ін.]. – К.: Знання, 2009. – 335 с.
41. Аудит: робочі документи аудитора. : Навч.-наоч. посіб. / Рудницький В.С., Лозовицький С.П.; Укоопспілка. Львів. комерц. акад. – Львів, 2007. – 212 с.
42. Безуглова Тетяна Геннадіївна. Організація і методика аудиту : Навч. посіб. для дистанц. навчання / Т.Г.Безуглова, Н.С.Усик ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – К., 2007. – 371 с.
43. Білик Марія Дмитрівна. Організація і методика аудиту сільськогосподарських підприємств : Підручник / Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2003. – 626 с.

44. Будько Оксана Володимирівна. Фінансовий облік : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Будько ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Дніпродзерж. держ. техн. ун-т. – Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2011. – 492 с.
45. Жолнер Інна Василівна. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. В. Жолнер ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т харч. технологій. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 364 с.
46. Жолнер Інна Василівна. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. В. Жолнер ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т харч. технологій. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 364 с.
47. Лень Василь Степанович. Фінансовий облік : навч. посіб. / В. С. Лень. – К. : Академія, 2011. – 604 с.
48. Мултановская Татьяна Владимировна. Аудит в схемах и таблицах / Т. Мултановская, М. Горяева. – Х.: Фактор, 2009. – 335 с.
49. Нашкерська Галина Володимирівна. Фінансовий облік : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Г. В. Нашкерська ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – К. : Кондор, 2009. – 502 с.
50. Никонович Марина Олексіївна. Організація і методика аудиту : Навч. посіб. / М.О.Никонович, К.О.Редько, О.А.Юр'єва ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2006. – 471 с.
51. Організація бухгалтерського обліку : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Ю. Д. Чацкіс, Е. С. Гейер, О. А. Наумчук, І. О. Власова; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Ін-т обліку і фінансів, Каф. бух. обліку. – [2-е вид.] – Донецьк: ДонНУЕТ, 2010. – 472 с.
52. Організація і методика аудиту : Навч. посіб. до практ., самост. та індивід. занять для студентів зі спец. : 7.050106, 7.050104, 7.050201, 7.050107 / [М.Ф.Огійчук,

- І.Т.Новіков, Л.Г.Панченко та ін.] ; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В.Докучаєва. – Х., 2005. – 229, [1] с.
53. Організація і методика проведення аудиту : Навч.-практ. посіб. : [Для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Облік і аудит»] / В.В.Сопко, Н.І.Верхоглядова, В.П.Шило та ін. – К. : Вид. дім «Професіонал», 2004. – 623 с.
54. Садовська Ірина Борисівна. Управлінський облік : навч. посіб. / І. Б. Садовська, Н. В. Тлучкевич, М. П. Гарасим ; М-во освіти і науки України, Луц. нац. техн. ун-т. – Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2010. – 557 с.
55. Сук Леонід Кіндратович. Фінансовий облік : навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – К. : Знання, 2012. – 647 с.
56. Суха Олена Ростиславівна. Організація і методика аудиту : навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни / О. Р. Суха ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. – Рівне : НУВГП, 2010. – 272 с.
57. Сухарева Людмила Олексіївна. Аудит: оцінка якості системи бухгалтерського обліку / Л. О. Сухарева, К. О. Закалінська; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Донецьк: Вебер, Донец. філія, 2009. – 263 с.
58. Управлінський облік : навч. посіб. / [Малярєвський Ю. Д., Лабунська С. В., Безкоровайна Л. В., Чечетова Н. Ф.] ; М-во освіти і науки України, Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ІНЖЕК, 2009. – 247 с.
59. Управлінський облік : навч.-практ. посіб. : [для студ. вищ. навч. закл.] / І. О. Лукашова [та ін.] ; М-во освіти, науки, молоді та спорту України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, [Ін-т обліку і фінансів], Каф. бух. обліку. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. – 225 с.
60. Усач Богдан Федорович. Організація і методика аудиту : підручник / Б. Ф. Усач, З. О. Душко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. банк України, Ун-т банк. справи. – К. : УБС НБУ, 2011. – 298 с.

61. Фінансовий облік : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Скирпан О. П., Палюх М. С.; М-во освіти і науки України, Терноп. нац. екон. ун-т. – Т., 2008. – 407 с.
62. Фінансовий облік : навч. посіб. / Н. В. Гришко; М-во освіти і науки України, Донбас. держ. техн. ун-т. – Алчевськ: ДонДТУ, 2009. – 264 с.
63. Шевчук Віра Романівна. Стратегічний управлінський облік : навч. посіб. / Віра Шевчук ; за ред. О. М. Ковалюка ; М-во освіти і науки України. – К. : Алерта, 2009. – 175 с.
64. Шот Анна Петрівна. Фінансовий облік : практикум / Анна Шот, Світлана Нікшич ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Львів. держ. фін акад., Рівн. ін-т слов'янознавства Київ. славіст. ун-ту. – Львів : Львів. політехніка, 2012. – 232 с.